

İSVİÇRE MEDENİ KANUNU
NESEP İLİŞKİSİ KANUN TASARISI ÇEVİRİSİ

Çeviren: Asis. Dr. G. Sermet AKMAN

İSVİÇRE MEDENİ KANUNU NESEP İLİŞKİSİ
KANUN TASARISI (1)

İsviçre Parlamentosuna sunulmak üzere hazırlanan ve 5. Haziran. 1974 tarihini taşıyan hükümet önerisi :

1 — Medenî Kanunun yedinci ve sekizinci başlıkları (babları) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yedinci Başlık (Bab) :

Nesep İlişkisinin Doğumu

Birinci Kısım (Fasıl): Genel Hükümler

Madde 252 (252, 267, 302) (2)

(TMK 241, 256, 290) (3)

A. Genel olarak nesep ilişkisinin doğumu

1) Ana ile çocuk arasındaki nesep ilişkisi doğumla kurulur.

---

(1) Schweizerisches Bundesblatt, 8. Temmuz, 1974, Band. II, Nr. 27, s. 114 vd. indan dilimize çevrilmiştir.

(2) Parantez içindeki rakamlar, tercüme edilen maddenin şimdiye kadar karşılığını teşkil eden İsviçre Medenî Kanunu maddelerini belirtmektedir.

(3) İkinci parantez içindeki rakamlar, çevrilen maddenin karşılığını teşkil eden Türk Medenî Kanunu maddelerini yansıtmaktadır.

2) Baba ile çocuk arasındaki nesep ilişkisi ana ile evlilikten doğar veya tanıma yahut yargıcın hükmü ile kurulur.

3) Bunun dışında nesep ilişkisi evlât edinme ile doğar.

Madde 253 (312/I, 261/I, 262/II)

(TMK 299/I, 250/I, 251/son)

B. Nesep ilişkisinin tesbiti ve reddi

I. Yetki

Nesep ilişkisinin tesbitine veya reddine ilişkin dava, doğum veya dava tarihinde taraflardan birinin ikametgâhı mahkemesinde açılmalıdır.

Madde 254 (310, 158 1-4)

(TMK 150 1-4)

II. Usul

Nesep ilişkisinin tesbitinde veya reddinde usul, aşağıdaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, kantonların usul hukuku tarafından düzenlenir:

1 — Yargıç hukukî durumu resen araştırır ve delilleri serbestçe takdir eder.

2 — Taraflar ve üçüncü şahıslar, nesebin belirlenmesinde gerekli olan ve sıhhat üzerindeki etkisi bakımından onlardan beklenebilen araştırmalara yardım etmek zorundadırlar.

İkinci Kısım (Fasıl): Kocanın Babalığı

Madde 255 (252)

(TMK 241)

A. Karine

1) Çocuk evliliğin devamı sırasında veya evliliğin sona ermesinden itibaren üç yüz gün geçmeden doğmuşsa, koca, baba sayılır.

2) Daha geç doğumlarda bu karine, ancak çocuk ana rahmine evliliğin sona ermesinden önce düşmüşse geçerlidir.

3) Kocanın gaipliğine karar verilmişse, üç yüz günlük süre ölüm tehlikesi veya son haber anından başlar.

Madde 256 (253)

(TMK 242)

B. Red

I. Dava hakkı

1) Babalık karinesi:

1 — Koca,

2 — Küçüklüğü sırasında eşler birlikte yaşamıyorlarsa çocuk, tarafından mahkemede red olunabilir.

2) Kocanın açtığı dava çocuk ve anaya, çocuğun açtığı dava koca ve anaya yöneltilir.

3) Ananın üçüncü bir şahısla ilişkisine rıza gösteren koca, dava hakkından yoksundur.

Madde 256a (254)

(TMK 243)

II. Dava sebebi

1. *Çocuğun evlilik sırasında ana rahmine düşmesi*

1) Çocuk evliliğin devamı sırasında ana rahmine düşmüşse, davacı, kocanın çocuğun babası olmadığını ispat etmelidir.

2) Çocuk evlenmeden en az yüzseksen gün geçtikten sonra veya evliliğin sona ermesinden üç yüz gün geçmeden doğmuşsa, ana rahmine evlilik sırasında düşmüş sayılır.

Madde 256b (255)

(TMK 244)

2. *Çocuğun evlilikten önce veya sonra ya da ayrı yaşandığı sırada ana rahmine düşmesi*

1) Çocuk evliliğin kurulmasından önce veya sona ermesinden sonra ya da ayrı yaşandığı bir sırada ana rahmine düşmüşse, red davasında başka bir hususun ispatı gerekmez.

2) Ancak bu durumda da kocanın, ananın gebe kaldığı zamanda onunla cinsî münasebette bulunduğu inanılabilir hale getirilirse, babalığı karine olarak kabul olunur.

Madde 256c (253, 257)

(TMK 242, 246)

III. Dava süresi

1) Koca doğumu ve baba olmadığı veya üçüncü bir şahsın gebe kalma zamanında ana ile cinsî münasebette bulunduğu olgusunu öğrendikten itibaren bir sene, fakat her halde doğumdan itibaren beş sene geçmeden davayı açmak zorundadır.

2) Çocuğun davası, en geç erginlik yaşının dolmasından itibaren bir sene geçmeden açılmalıdır.

3) Gecikme önemli sebebler nedeniyle haklı görülebiliyorsa, sürenin geçmesinden sonra da red davası açmak mümkündür.

Madde 257

C. İki karinenin çatışması

1) Ana, ilk evliliğin sona ermesinden önce veya sona erme anından üç yüz gün geçmeden ikinci bir evlilik kurar ve sonra bir çocuk doğarsa, ikinci koca baba sayılır.

2) Bu karine çürütülürse, ilk koca baba sayılır.

Madde 258 (256/1)

(TMK 245/I)

D. Mirasçuların durumu

1) Kocanın sürenin geçmesinden önce babalık karinesini red etmek olanağını bulamaması halinde, çocukla beraber mirasçı veya çocuk sebebiyle mirastan yoksun kalan hısımlar, çocuğun kocadan olmadığını ispatlayarak miras ve yardım taleplerine itiraz edebilirler.

2) Bunda başarı sağlarsa, çocuğa karşı kendi miras ve yardım taleplerini kaybederler.

Madde 259 (258, 263)

(TMK 247, 252)

E. Ana ve babanın evlenmesi

Ana ve baba birbirleriyle evlenirlerse, kocanın babalığı tanıma veya hüküm ile saptandıktan sonra, evlilikten önce doğan çocuk hakkında evlilik sırasında doğanlara ilişkin hükümler uygulanır.

Üçüncü Kısım (Fasıl) : Tanıma ve Babalık Hükümü

Madde 260 (303)

(TMK 291)

*A. Tanıma***I. Şartları ve şekli**

1) Mevcut bir nesep ilişkisi bulunmuyorsa, baba çocuğu tanıyabilir.

2) Tanıyan onsekiz yaşını doldurmamışsa veya kısıtlı ise, ana ve babanın veya vasinin izni zorunludur.

3) Tanıma nüfus memuru önünde beyanda bulunmakla, veya babalığın tesbitine ilişkin bir dava görülmekte ise davaya bakan yargıç huzurunda yapılır.

Madde 260a (305, 306)

(TMK 293, 294)

II. İptali

1. Dava hakkı

1) Tanıma özellikle ana, çocuk ve onun ölümünden sonra füruu, veya tanıyanın doğduğu ya da ikamet ettiği yer belediyeleri olmak üzere, bunda bir menfaati olan herkes tarafından yargıç önünde iptal olunabilir.

2) Tanıyanın bu davayı açma hakkı, ancak kendinin veya ona yakından bağlı bulunan bir kişinin hayatı, sıhhati veya şerefi için yakın ve önemli bir tehlike tehdidinin etkisi altında veya babalığı hakkında yanılarak çocuğu tanımışsa, mevcuttur.

3) Dava, kendileri davacı olmadıkları takdirde, tanıyana ve çocuğa karşı açılır.

Madde 260b (305, 306)

(TMK 293, 294)

2. Dava sebebi

1) Davacı, tanıyanın çocuğun babası olmadığını ispat etmelidir.

2) Bununla beraber ana ve çocuk bunu, ancak tanıyan, ananın gebe kalma zamanında onunla cinsî münasebette bulunduğunu inanılabilir hale getirirse, ispatlamak zorundadırlar.

Madde 260c (305, 306)

(TMK 293, 294)

3. Dava süresi

1) Dava tanımanın ve tanıyanın baba olmadığı veya üçüncü bir şahsın gebe kalma zamanında ana ile cinsî münasebette bulunduğu olgularının öğrenildiği, veya tehdidin kalktığı ya da yanılmanın anlaşıldığı tarihten itibaren bir yıl ve herhalde tanımadan itibaren beş yıl geçmeden açılmalıdır.

2) Bununla beraber çocuğun davası, en geç rüşt yaşının doldurulmasından itibaren bir sene geçmeden açılmalıdır.

3) Gecikme önemli sebebler nedeniyle haklı görülebiliyorsa, sürenin geçmesinden sonra da iptal davası açmak mümkündür.

Madde 261 (307)

(TMK 295)

B. Babalık davası

I. Dava hakkı

1) Gerek ana gerekse çocuk, baba ile çocuk arasındaki nesep ilişkisinin tesbitini dava edebilirler.

2) Dava babaya karşı veya o ölmüş ise fûruuna, ana ve babasına veya kardeşlerine karşı, veya bunların hiç biri bulunmuyorsa babanın son ikametgâhının yetkili makamlarına karşı açılır.

3) Davanın açıldığı, davalının ikametgâh veya doğum yeri belediyelerine, eğer davalı ölmüşse, menfaatlerinin korunması için karısına resen bildirilir.

Madde 262 (314)

(TMK 301)

II. Karine

1) Davalı, çocuğun doğumundan evvelki üçyüzüncü gün ile yüzsekseninci gün arasında ana ile cinsî münasebette bulunmuşsa, babalığı karine olarak kabul edilir.

2) Çocuk doğumdan önceki üçyüzüncü günden önce veya yüzsekseninci günden sonra ana rahmine düşmüşse ve davalı, ana ile bu zamanlarda cinsî münasebette bulunmuşsa, babalık karinesi yine geçerlidir.

3) Davalı, babalığının imkânsız olduğunu veya kendi babalığının bir üçüncü şahsın babalığından daha az muhtemel olduğunu ispatlarsa, karine çürütülmüş olur.

Madde 263 (308, 316)

(TMK 296, 303)

III. Dava süresi

1) Dava, davalının ana ile gebe kalma zamanında cinsî mü-nasebette bulunduğu olgusunun öğrenildiği andan itibaren bir yıl geçmeden açılması kaydıyla, doğumdan önce veya sonra açılabilir.

2) Süre en erken :

1. Ana için doğumla;

2. Çocuk için rüşt yaşının dolduruluşuyla;

3. Diğer bir erkek ile nesep ilişkisi mevcut bulunuyorsa, bunun kaldırıldığı günden başlar.

3) Gecikme önemli sebebler nedeniyle haklı görülebiliyorsa, sürenin geçmesinden sonra da bir dava açmak mümkündür.

Dördüncü Kısım (Fasıl) : Evlât Edinme

Madde 264

A. Reşit olmayanların evlât edinilmesi

I. Genel şartlar

Bir çocuk, müstakbel evlât edinen ana baba en az iki seneden beri ona bakıp yetiştiriyorsa ve bütün hal ve şartlara göre nesep ilişkisinin kuruluşunun, evlât edinen ana babanın diğer çocuklarını haksız olarak daha kötü bir duruma sokmadan onun yararına olacağı umuluyorsa, evlât edinilebilir.

Madde 264a - 266

Değiştirilmemiştir.

Madde 267

C. Hükümleri

I. Genel olarak

1) Evlâtlık, evlât edinen ana babanın çocuklarının hukukî durumunu elde eder.

2) Evlât edinmeyle, evlâtlığın ana babasına karşı nesep ilişkisi sona erer; ancak evlât edinenle evlenen ana veya babasına karşı devam eder.

3) Evlât edinmede çocuğa yeni bir ön isim takılabilir.

Madde 267a - 269c

Değiştirilmemiştir

Sekizinci Başlık (Bab) :

Nesep İlişkisinin Hükümleri

Birinci Kısım (Fasıl) : Aile Birliği

Madde 270 (270, 324/I, 325/I, 30)

(TMK 259, 311/I, 312/1, 26)

A. İsim

1) Ana ve baba birbirleriyle evli iseler, çocuk onların soy adını taşır.

2) Ana ve baba birbirleriyle evli değil iseler, ismin değiştirilmesi hakkındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla çocuk, anasının soy adını taşır.

Madde 271 (270, 324/I, 325/I, 30)

(TMK 259, 311/I, 312/I, 26)

B. Vatandaşlık

1) Ana ve baba birbirleriyle evli iseler, çocuk babanın vatandaşlık hakkını kazanır.

2) Ana ve baba birbirleriyle evli değilse, çocuk anasının vatandaşlık hakkını kazanır.

3) Evli olmayan bir ana babanın çocuğu, babasının ve'âyeti veya bakımı altında büyümesi nedeniyle isim değişikliği sonucu babanın soy adını alırsa, onun vatandaşlık hakkını kazanır.

Madde 272 (271)

(TMK 261)

C. Karşılıklı görevler

Ana, baba ve çocuk, birbirlerine karşı aile menfaatinin gerektirdiği yardım ve saygıyı göstermek zorundadırlar.

Madde 273 (156/III, 326/I)

(TMK 148/II - son, 313)

*D. Şahsî münasebet***I. Kural**

1) Ana baba, velâyet veya bakımları altında bulunmayan ve reşit olmayan çocuk ile, halin gereklerine uygun şahsî münasebette bulunmayı talep hakkına sahiptirler.

2) Çocuk onsekiz yaşını doldurmuşsa, şahsî münasebet ancak onun rızası ile yapılabilir.

Madde 274

II. Sınırlar

1) Ana ve baba, diğerinin çocuk ile şahsî münasebetine zarar verecek veya yetiştiricinin görevlerini güçleştirecek her davranıştan kaçınmalıdırlar.

2) Çocuğun menfaatleri şahsî münasebet nedeniyle tehlikeye sokulmuşsa, ana baba onu görevlerine aykırı olarak kullanıyorlarsa, çocuk ile ciddi şekilde ilgilenmiyorlarsa veya diğer önemli sebebler bulunuyorsa, şahsî münasebet hakkı reddedilebilir veya geri alınabilir.

3) Çocuk, gelecekteki evlât edinme nedeniyle üçüncü bir şahsın koruması altına bırakılmışsa, şahsî münasebet hakkı sona erer.

Madde 275 (156/I)

(TMK 148/I)

III. Yetki

1) Şahsî münasebet hakkındaki düzenlemeler, çocuğun ika-
metgâhındaki vesayet makamı tarafından yapılır.

2) Aile birliğinin korunması ve boşanma hakkındaki hüküm-
lere göre yargıcın yetkisi saklıdır.

İkinci Kısım (Fasıl) : Ana Babanın Bakım Yükümü

Madde 276 (272/I, 324/II, 325/II)

(TMK 261, 311/II, 312/II)

A. Konusu ve kapsamı

1) Ana baba, çocuğun korunması için alınması gerekli ted-
birler gibi, yetiştirme ve tahsil masrafları dahil olmak üzere, ço-
cuğa bakmak zorundadırlar.

2) Bakım yükümü koruma ve yetiştirme ile, veya çocuk ana
babanın himayesi altında değilse, para ödeme ile yerine getiri-
lir.

3) Bakımı kendi iş kazancından veya diğer vasıtalarından kar-
şılması çocuktan beklenebildiği ölçüde, ana baba, bakım yü-
kümünden kurtulurlar.

Madde 277

B. Süresi

1) Ana babanın bakım yükümü, çocuğun rüştüne kadar de-
vam eder.

2) Çocuk bu anda daha tahsilde bulunuyorsa ana baba, bü-
tün hal ve şartlara göre bu onlardan beklenebilecekse, en geç ço-
cuğun yirmibeş yaşını doldurmasına kadar devam etmek kay-
dıyla, tahsil süresince bakım ile yükümlüdürler.

Madde 278 (272/I)

(TMK 261)

C. Evli olan ana baba

1) Evlilik sırasında ana baba, evlilik hukuku hükümlerine göre çocuğun bakım masraflarını karşılarlar.

2) Her eş, diğerinin evlilik öncesi çocuklarına karşı olan bakım yükümünün ifasına, uygun ölçüde yardım etmek zorundadır.

Madde 279 (156/II)

(TMK 148/II)

*D. Dava***I. Dava hakkı ve yetki**

1) Çocuk, bir seneden daha fazla olmayan geçmiş zaman süresi ve gelecek için, anaya ve babaya karşı, bakım ediminin yerine getirilmesi hakkında dava açabilir.

2) Davalı ana babanın veya çocuğun ikametgâhı yargıcı yetkilidir.

3) Aile birliğinin korunması ve boşanma hakkındaki hükümlere göre yargıcın yetkisi saklıdır.

Madde 280

II. Muhakeme usulü

1) Kantonlar, bakım yükümü hakkındaki uyuşmazlıklar için, çabuk ve basit bir muhakeme usulü öngörmelidirler.

2) Yargıç hukukî durumu resen araştırır ve delilleri serbestçe takdir eder.

Madde 281 (145)

(TMK 137)

III. Geçici tedbirler*1. Genel olarak*

1) Dava açılmışsa yargıç, çocuğun talebi üzerine, davanın devamı sırasında gerekli geçici tedbirleri alır.

2) Eğer ortada bir nesep ilişkisi bulunuyorsa, davalı ana veya baba, uygun bir meblâğ yatırmak veya avans vermekle yükümlü kılınabilir.

3) Yatırma, yargıç tarafından belirtilen ve kısıtlıların paralarını kabule yetkili olan bir kasaya ödemedede bulunmakla gerçekleştirilir.

Madde 282 (321)

(TMK 308)

*2. Babalığın tesbitinden önce**a. Yatırma*

Bakım davası babalık davası ile birlikte açılmış ve babalık inanılabilir hale getirilmişse, davacının talebi üzerine davalı, hükümden önce, doğum masrafları ve ana ve çocuğun bakımı için uygun bir meblâğı yatırmak zorundadır.

Madde 283

b. Geçici ödeme

Babalık karine olarak kabul ediliyorsa ve karine, gecikmeden elde edilen ispat vasıtalarıyla çürütülmemişse, davacının talebi üzerine davalı, hükümden önce, çocuğun bakımı için uygun bir meblâğ ödemek zorundadır.

Madde 234

c. Yetki

Yatırma, geçici ödeme, saklanan meblâğların ödenmesi ve geçici ödemelerin iadesi hakkında, dava için yetkili yargıç karar verir.

Madde 285 (319)

(TMK 306)

IV. Bakım meblâğının miktarı

1) Bakım meblâğı, çocuğun ihtiyaçlarına ve ana babanın hayat seviyelerine ve ödeme kabiliyetlerine uygun olmalı ve bunlardan başka çocuğun malvarlığını ve gelirlerini nazara almalıdır.

2) Bakım yükümlüsüne ait olan çocuk zamları, sosyal sigorta paraları ve çocuğun bakımı için verilen benzeri edimler, yargıç aksine karar vermedikçe, bakım meblâğına ek olarak ödenmelidirler.

3) Bakım meblâğı, yargıcın tesbit ettiği tarihten önce yatırılmalıdır.

Madde 286 (157, 320)

(TMK 149, 307)

V. Şartların değişmesi

1) Yaşama masraflarının veya ana babanın ödeme kabiliyetinin veya çocuğun ihtiyaçlarının önceden görülebilen veya mümkün belirli değişmeleri için yargıç, bakım meblâğının artmasını veya azalmasını öngörebilir.

2) Bunun dışında, şartların önemli ölçüde değişmesi ha'inde bakım meblâğı, eşlerden birinin veya çocuğun ta'ebi üzerine, yargıç tarafından yeniden tayin edilebilir veya kaldırılabilir.

Madde 287 (158-5, 319/III)

(TMK 150-5, 306/IV)

*E. Bakım yükümü hakkındaki sözleşmeler***I. Devrî edimler**

1) Boşanma ve aile birliğinin korunması hakkındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bakım sözleşmeleri, ancak vesalet makamlarının izni ile çocuk için bağlayıcı olurlar.

2) Değiştirilmeleri açık olarak ve herhalde vesayeti denetleme makamlarının izni ile engellenmemişse, sözleşme ile tayin edilen bakım melâğları değiştirilebilir.

Madde 288

II. Toplu ödeme hakkında anlaşma

1) Haklı sebebler bulunuyorsa, bakım yükümünün bir defalık toplu ödeme ile yapılması kararlaştırılabilir.

2) Böyle bir anlaşma, ancak vesayeti denetleme makamları buna izin vermiş ve gösterdikleri ödeme yerinde toplu meblâğ ödenmiş ise, çocuk için bağlayıcıdır.

3) Açık olarak aksi kararlaştırılmamış ise, bakım yükümü devam eder.

Madde 289

F. İfa

I. Alacaklı

1) Bakım meblâğını talep hakkı çocuğa ait olup, kanunî temsilcisine ödenmekle ifa edilir.

2) Ancak, bir kamu kuruluşu bakım ile yükümlüyse, çocuğun bakım talebi bütün haklarla kamu kuruluşuna geçer.

Madde 290

II. Yerine getirilmesi

1. Uygun yardım

Ana veya baba bakım yükümünü ifa etmiyorlarsa, vesayet makamı veya kanton hukuku tarafından belirtilen başka bir makam, talep üzerine diğer ebeveyne, bakım talebinin yerine getirilmesinde uygun ölçüde ve karşılıksız olarak yardım etmelidir.

Madde 291 (171)

(TMK 163)

2. Borçlulara emirler vermek

Ana veya baba çocuğa bakmayı ihmal ederlerse yargıç, onların borçlularına, ödemelerini kısmen veya tamamen çocuğun kanunî temsilcisine yapmalarını emredebilir.

Madde 292

III. Teminat

Ana baba bakım yükümlerinin ifasını devamlı olarak ihmal ederlerse veya kaçış hazırlıkları içinde buldukları veya servetlerini israf ettikleri ya da sakladıkları kabul edilebilirse yargıç, onları, gelecekteki bakım meblâğı için uygun bir teminat göstermekle yükümlü kılabilir.

Madde 293 (284/III, 289/II)

(TMK 277)

G. Kamu hukuku

1) Ne ana baba ne de çocuk bakım masraflarını karşılayamadıkları zaman, hısımların yardım yükümü saklı kalmak kaydıyla, bakım masraflarının kime ait olacağını kamu hukuku kuralları tayin eder.

2) Diğer yandan kamu hukuku kuralları, ana baba bakım yükümlerini ifa etmedikleri zaman, çocuğun bakımı için verilecek avansları düzenler.

Madde 294

H. Manevî ana baba

1) Hal ve şartlardan açık olarak çıkarıldığı ve aksi kararlaştırılmadığı zaman manevî ana baba, uygun bir bakım parasını talep hakkına sahiptirler.

2) Çocuklar yakın akrabalar tarafından veya ilerideki evlât edinme amacıyla alınmışlarsa, karşılıksızlık karine olarak kabul edilir.

Madde 295 (317)

(TMK 304)

J. Evli olmayan ananın talepleri

1) Doğumdan itibaren bir sene içinde ana, babalık davası için yetkili yargıç önünde, babaya veya onun mirasçılarına karşı:

1. Doğum masrafları için;

2. Doğumdan önceki en az dört hafta ile sonraki en az sekiz hafta sırasında bakım masrafları için;

3. Çocuğun ilk teçhiz masrafları dahil olmak üzere, gebelik veya doğumdan dolayı yapılması zorunlu bulunmuş diğer masraflar için tazminat davası açabilir.

2) Gebelik vaktinden evvel son bulursa yargıç, hakkaniyet gerektirdiği takdirde, uygun masrafların kısmen veya tamamen anaya tazminine karar verir.

3) Ananın kanun veya sözleşmeye göre üçüncü şahıslardan talebe hakkı bulunduğu edimler, hal ve şartlar haklı gösterdiği takdirde, mahsup edilmelidir.

Üçüncü Kısım (Fasıl): Velâyet

Madde 296 (273/I)

(TMK 262)

*A. Şartlar***I. Genel olarak**

1) Çocuklar küçük iken ana ve babanın velâyeti altındadırlar.

2) Küçük ve kısıtlılar velâyet hakkından yoksundurlar.

Madde 297 (274/I, III)

(TMK 263, 264/I)

II. Evli olan ana ve baba

1) Evlilik sırasında ana ve baba, velâyeti beraberce yürütürler.

2) Müşterek hayata son verilmiş veya eşler ayrılmış'arsa yargıç, velâyet hakkını eşlerden yalnız birine verebilir.

3) Velâyet, eşlerden birinin ölümünden sonra sağ kalana ve boşanma halinde çocukların kendisine bırakıldığı tarafa ait olur.

Madde 298 (311/II, 324/III, 325/III, 362/II)

(TMK 298, 311 - son, 312 - son, 313)

III. Evli olmayan ana baba

1) Ana ve baba evli değilseler, velâyet hakkı anaya aittir.

2) Ana küçük veya kısıtlı ise ya da ölmüş bulunuyorsa yahut velâyet hakkından yoksun bırakılmışsa, vesayet makamı çocuğa bir vasi tayin eder veya çocuğun menfaatine ise velâyet hakkını babaya verir.

Madde 299

IV. Üvey ana baba

Eşlerden her biri diğerine, üvey çocuklara karşı velâyetin yerine getirilmesinde uygun şekilde yardım etmek ve hal ve şartlar gerektiriyorsa onu temsil etmek zorundadır.

Madde 300

V. Manevî ana baba

Çocuk bakım için üçüncü şahıslara bırakılırsa bunlar, aksi düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, görevlerinin gereği gibi ifası için zorunlu olduğu ölçüde ana ve babayı temsil ederler.

Madde 301 (273/I, 275/III, 19, 409)

(TMK 262, 264/III, 16, 393)

B. Muhtevası

I. Genel olarak

1) Ana ve baba çocuğun menfaatini gözönünde bulundurarak onun bakım ve yetişmesini yürütürler ve çocuğun kendi fiil ehliyeti saklı kalmak kaydıyla gerekli kararları verirler.

2) Ana ve baba çocuğa, olgunluğuna uygun ölçüde hayatını düzenleme özgürlüğünü tanırlar ve mümkün ise önemli işlerde çocuğun düşüncesini nazara alırlar.

3) Çocuk, ana ve babanın izni olmadan müşterek evi terkemez ve ana ve babadan hukuka aykırı olarak alınamaz.

4) Çocuğun öz adı ana ve baba tarafından konur.

Madde 302 (275/II, 276)

(TMK 264/II, 265)

II. Yetiştirme

1) Ana ve baba, kudretlerine uygun olarak çocuğu yetiştirmek ve onun bedenî, ruhî ve ahlâkî gelişmesini korumak ve desteklemek zorundadırlar.

2) Ana ve baba, özellikle bedenî ve ruhî bakımdan sakat çocuğa, yeteneklerine ve eğilimlerine mümkün olduğu kadar uygun, genel ve meslekî bir öğrenim sağlamalıdırlar.

3) Bu gaye ile ana ve baba, uygun ölçüde okul ile ve hal ve şartlar gerektiriyorsa resmî ve kamuya yararlı gençlik kuruluşlarıyla işbirliği yapmalıdırlar.

Madde 303 (277)

(TMK 266)

III. Dinî yetiştirme

1) Dinî yetiştirmeyi ana ve baba tanzim ederler.

2) Bu yetkiyi sınırlayan bir sözleşme, geçersizdir.

3) Çocuk onsekiz yaşını doldurmuşsa, dinî inancı hakkında bağımsız olarak karar verir.

Madde 304 (202/II, 279, 280/II, 407-412)

(TMK 198, 268, 269/I, 391-396)

IV. Temsil

1. Üçüncü şahıslara karşı

a. Genel olarak

1) Sahip oldukları velâyet ölçüsünde ana ve baba, üçüncü şahıslara karşı çocuğu kanun gereği temsil ederler.

2) Ana ve baba evli iseler, iyi niyetli üçüncü şahıslar, eş'lerden her birinin diğeri ile anlaşarak hareket ettiğini farzetmeye yetkilidirler.

3) Vesayet makamının birlikte etkisi hakkındaki hükümler hariç olmak üzere, kısıtlının temsiline ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 305 (280, 410, 411)

(TMK 269, 394, 395)

b. Çocuğun fiil ehliyeti

1) Velâyet altındaki çocuk, aynen vesayet altındaki kişi gibi, sınırlı fiil ehliyetine sahiptir.

2) Ana ve babanın malvarlığı üzerindeki hakları nazara alınmadan, çocuk, borçları için kendi malvarlığından sorumludur.

Madde 306 (281, 282, 392-2)

(TMK 270, 271, 376-2)

2. Aile birliği içinde

1) Velâyet altındaki çocuklar temyiz kudretine sahip iseler, ana ve babanın rızasıyla aile birliği için hareket edebilirler; fakat bununla kendilerini değil ana ve babayı borç altına sokarlar.

2) Bir işte ana ve babanın menfaatleri ile çocuğun menfaatleri çatışırsa, temsil kayyımlığı hakkındaki hükümler uygulanır.

Madde 307 (283)

(TMK 272)

C. Çocuğun korunması

I. Uygun önleyici tedbirler

1) Çocuğun menfaatleri tehlikeye girmişse ve ana baba bunu kendiliklerinden düzeltmiyor veya düzeltemiyorlarsa, vesayet makamı, çocuğun korunması için uygun ön tedbirleri almalıdır.

2) Vesayet makamı, manevî ana babaya bırakılan veya herhangi bir şekilde müşterek ev dışında yaşayan çocukların korunması için dahi, gerekli tedbirleri almalıdır.

3) Vesayet makamı özellikle ana ve babayı, manevî ana ve babayı veya çocuğu uyarabilir; onlara bakım, yetiştirme ve öğrenim için belirli emirler verebilir; bilgi edinen ve denetleyen uygun bir kişi veya makam tayin edebilir.

Madde 308

II. Kayyımlık

1. Genel olarak

1) Hal ve şartlar gerektiriyorsa vesayet makamı, ana ve babayı çocuğa bakmada söz ve fiil ile destekleyecek bir kayyım tayin etmelidir.

2) Vesayet makamı tarafından kayyıma, özellikle bakım talebinin ve diğer hakların temininde çocuğun temsili ve şahsî münasebetlerin denetlenmesi gibi özel yetkiler verilebilir.

3) Ana ve babanın velâyet hakkı, uygun olarak sınırlanabilir.

Madde 309 (311)

2. Babalığın tesbiti

1) Vesayet makamı evli olmayan bir kadının doğurmasından haberdar olur olmaz veya gebelik böyle bir kadın tarafından kendine bildirilir bildirilmez, baba ile nesep ilişkisinin tesbitini

sağlamak ve anayı hal ve şartların gerektirdiği şekilde aydınlatmak ve korumak için, çocuğa bir vasi tayin edilir.

2) Bir nesep ilişkisi red sonucu ortadan kaldırılmışsa, vesayet makamı aynı düzenlemeyi yapar.

3) Nesep ilişkisi tespit edilmişse veya doğumdan itibaren iki sene içinde babalık davası açılmamışsa, kayyımın talebi üzerine vesayet makamı, kayyımlığın kaldırılıp kaldırılmayacağı veya çocuğun korunması için diğer tedbirlerin alınıp alınmayacağını karara bağlamalıdır.

Madde 310 (284)

(TMK 273)

III. Çocuğun müşterek evden alınması

1) Çocuğun tehlikede bulunması başka bir şekilde önlenemiyorsa, vesayet makamı çocuğu ana ve babasından, eğer çocuk üçüncü şahsın yanında bulunuyorsa ondan almak ve uygun şekilde bir yere yerleştirmek zorundadır.

2) İlişkiler, çocuğun müşterek evde kalmasını çekilmez hale getirecek kadar ağır şekilde zedelenmişse ve hal ve şartlara göre başka bir çözüm bulunamazsa, ana ve babanın veya çocuğun talebi üzerine vesayet makamı, aynı düzenlemeyi yapar.

3) Çocuk uzun zamandan beri manevî ana babanın yanında yaşamışsa vesayet makamı, ana ve babanın çocuğu geri almalarını, eğer geri alma çocuğun gelişmesini ciddî olarak tehlikeye sokacaksa, yasaklayabilir.

Madde 311 (285)

(TMK 274)

IV. Velâyet hakkının kaldırılması

1. Velâyeti denetleme makamı tarafından

1) Çocuğu koruyucu diğer tedbirler sonuçsuz kalmışsa veya bunlar baştan beri yetersiz olarak görünüyorsa, velâyet hakkı, aşağıdaki hallerde vesayeti denetleme makamınca kaldırılır:

1. Ana ve baba tecrübesizlik, hastalık, bulunamamak veya benzeri sebebler nedeniyle, velâyet hakkını yükümlere uygun olarak icra edemiyorlarsa;

2. Ana ve baba çocuk ile ciddi şekilde ilgilenmemişlerse veya çocuğa karşı olan yükümlerini ağır olarak ihlâl etmiş'erse.

2) Hem ana hem de baba velâyet hakkından yoksun bırakılmışlarsa, çocuğa bir vasi tayin edilir.

3) Aksi açık olarak belirtilmemişse, velâyetin kaldırılması, ileride doğacak çocuklara karşı da geçerlidir.

Madde 312 (286)

2. *Vesayet makamı tarafından*

Vesayet makamı aşağıdaki hallerde velâyet hakkını kaldırır :

1. Ana ve baba önemli sebeblere dayanarak bunu talep etmişlerse;

2. Ana ve baba, belirsiz üçüncü şahıslarca çocuğun ileride evlât edinilmesine rıza göstermişlerse.

Madde 313 (287)

(TMK 276)

V. Şartların değişmesi

1) Şartlar değişirse, çocuğu koruyucu tedbirler yeni duruma uydurulur.

2) Kaldırılmasından itibaren bir sene geçmedikçe velâyet hakkı, hiç bir şekilde yeniden kurulamaz.

Madde 314

VI. Usul

Aşağıdaki hükümler saklı kalmak kaydıyla usul, kanton hukuku tarafından düzenlenir:

1. Vesayeti denetleme makamı yargısal bir makam değilse, onun velâyeti kaldırma kararına karşı, yargısal bir kanton makamına başvurma hakkı saklıdır.

2. Çocuğu koruyucu bir tedbire karşı yapılan itiraz geciktirici bir etkiye sahipse, koruyucu tedbiri alan veya kendine itiraz yapılan makam, geciktirici etkiyi kaldırabilir.

Madde 315

VII. Yetki*1. Vesayet makamının*

1) Çocuğu koruyucu tedbirler, çocuğun ikametgâhındaki vesayet makamı tarafından alınır.

2) Çocuk manevî ana ve babanın yanında veya herhangi bir şekilde kendi ana ve babasının müşterek evi dışında yaşıyorsa ya da tehlike mevcutsa, çocuğun bulunduğu yerdeki makamlar da yetkilidir.

Madde 316

2. Yargıcın

1) Yargıç, boşanma hakkındaki hükümlere göre ana ve babanın haklarını ve onların çocuklarla olan şahsî ilişkilerini düzenleme zorundaya, çocuğun korunması için gerekli tedbirleri de alır ve vesayet makamını bunun yürütülmesi için görevlendirir.

2) Aşağıdaki hallerde vesayet makamının yetkisi saklıdır:

1. Çocuğun korunması hakkındaki dava, boşanma davasından önce yürütülmüşse veya açılmışsa;

2. Çocuğu korumak için derhal gerekli olan tedbirler, yargıç tarafından muhtemelen zamanında alınamayacaksa.

3) Hal ve şartlar değişirse vesayet makamı, ana ve babadan biri hakkında yargıç tarafından alınmış olan tedbirleri, bundan diğerinin durumu doğrudan doğruya etkilenmemek kaydıyla, değiştirebilir.

Madde 316a

VIII. Manevî evlâtların denetlenmesi

1) Manevî evlât edinen kimse, vesayet makamının veya kanton hukuku tarafından tayin edilen ikametgâhındaki diğer bir makamın iznine muhtaç ve denetimine tâbidir.

2) Federal meclis, yürütme ile ilgili hükümleri çıkarır.

Madde 317

IX. Gençlik kuruluşları ile işbirliği

Kantonlar, medenî hukuka ilişkin çocuk korunması, çocuk ceza hukuku ve diğer yardım kuruluşları alanında, makam ve dairelerle, uygun hükümlerle işbirliğini temin ederler.

Dördüncü Kısım (Fasıl) : Çocuğun Malvarlığı

Madde 318 (290/I, 291)

(TMK 278/I, 279)

A. İdare

1) Velâyetleri devam ettiği süre zarfında ana ve baba, çocuğun malvarlığını idare hakkına sahip ve bununla yükümlüdürler.

2) Velâyet ana babadan yalnız birine aitse o, çocuğun malvarlığı hakkındaki bir envanteri vesayet makamına ibraz etmek ve onu, malvarlığının miktarına ve kullanımına ilişkin önemli her değişiklikten haberdar etmek zorundadır.

3) Vesayet makamı, çocuğun malvarlığının büyüklüğüne ve şekline veya ana ve babanın içinde bulunduğu şahsî durumlarına göre lüzumlu bulursa, devrî aralıklarla bilgi ve hesap vermemeyi emreder.

Madde 319 (293)

(TMK 281)

B. Gelirlerin kullanılması

1) Ana ve baba, çocuğun malvarlığının gelirlerini çocuğun bakımı, yetiştirilmesi, tahsili ve haklı olduğu takdirde ev ihtiyaçları için kullanabilirler.

2) Artan gelir çocuğun malvarlığına aittir.

Madde 320 (272/II)

(TMK 261)

C. Çocuk mallarının tüketilmesi

1) Anlaşma, tazminat ve benzeri edimler, çocuğun bakımı için yürüyen ihtiyaçlara uygun kısmî meblâğlar halinde kullanılabilirler.

2) Bakım, yetiştirme veya tahsil masraflarının karşılanması için zorunlu görülürse, vesayet makamı, çocuğun malvarlığından muayyen bir miktarın sarfı için ana ve babaya izin verebilir.

Madde 321 (294)

(TMK 282)

*D. Çocuğun serbest malları***I. Kazandırmalar**

1) Ana ve baba, faiz getirmesi veya tasarruf hesabında biriktirilmesi şartına bağlı olarak yapılan bağışlamalarda, çocuğun mallarının semerelerini kullanamazlar.

2) Ana ve babanın idare hakları, ancak bağışlamada açık olarak belirtilmişse, yoktur.

Madde 322

II. Mahfuz hisse

1) Ölüme bağlı tasarruf yolu ile, çocuğun mahfuz hissesi dahi ana ve babanın idaresi dışında bırakılabilir.

2) Mirasbırakan idareyi üçüncü bir şahsa devretmişse, vesalet makamı bu şahsı devrî aralıklarla bilgi ve hesap verme ile yükümlü kılabilir.

Madde 323 (295, 296)

(TMK 283, 284)

III. İş kazancı, meslek ve sanat malları

1) Çocuğun kendi çalışması ile kazandıklarının ve bir meslek ve sanat için ana baba tarafından çocuğa malından verilen kısmın idare ve yararlanma hakkı, çocuğa aittir.

2) Ana ve baba, kendileri ile müşterek bir evde yaşayan çocuktan, bakımına uygun ölçüde katılmasını talep edebilirler.

Madde 324 (297)

*E. Çocuğun malvarlığının korunması***I. Uygun tedbirler**

1) Özen ile idare yeterli ölçüde sağlanmamışsa, vesayet makamı, çocuğun malvarlığının korunması için uygun tedbirleri alır.

2) Vesayet makamı, özellikle idare için emirler verebilir ve devrî aralıklarla bilgi ve hesap verme yetersiz kalıyorsa, saklama veya teminat göstermeye karar verebilir.

3) Usul ve yetki hakkında, çocuğun korunmasına ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 325 (298)

(TMK 286)

II. İdare hakkının kullanılması

1) Çocuk mallarının içinde bulunduğu tehlike başka bir şekilde önlenemiyorsa, vesayet makamı idare hakkını bir kayyıma devreder.

2) Ana ve baba tarafından idare edilmeyen çocuk malvarlığı tehlikeye düşmüşse, vesayet makamı aynı düzenlemeyi yapar.

3) Çocuğun malvarlığının semerelerinin veya tüketim için belirlenmiş ya da serbest bırakılmış meblâğların kurallara uygun olarak idare edilmeyeceğinden korkuluyorsa, vesayet makamı, bunların idaresini de bir kayyıma bırakabilir.

Madde 326 (299)

(TMK 287)

*F. Ana ve babanın sorumluluğu***I. İade**

Velâyet veya idare hakkının sona ermesinden sonra ana ve baba, çocuğun mallarını reşit olan çocuğa veya vasiye ya da kayyım hesap vererek teslim etmelidirler.

Madde 327 (300)

(TMK 288)

II. Sorumluluğun ölçüsü

- 1) Ana ve baba, iade için bir vekil gibi sorumludurlar.
- 2) İyi niyetle sattıkları malların semenini vermelidirler.
- 3) Çocuk veya evin bakımı için, yetkileri dahilinde harca-
dıkları meblâğlar nedeniyle tazmin yükümleri yoktur.